

تمرین اینترنت اشیا

استاد

محمد زارع

به کوشش

مهدی جوانشیر

تاريخ

آبان ۱۴۰۳



عنوان تمرین نرم افزاری: پیش بینی مصرف انرژی با استفاده از یادگیری ماشین



هدف

این تمرین به شما کمک میکند تا با استفاده از الگوریتمهای یادگیری ماشین، مدلهایی برای پیشبینی مصرف انرژی در یک سیستم اینترنت اشیا ایجاد کنید.

مرامل انجام تمرین

۱. جمع آوری داده ها

- به یک دیتاست از مصرف انرژی دسترسی پیدا کنید. میتوانید از دیتاستهای عمومی مانند UCI Machine Learning Repository استفاده کنید.
- این دیتاست باید شامل ویژگیهایی مانند زمان، دما، نوع تجهیزات و مقدار انرژی مصرفی باشد.

۲. **پیشیردازش دادهها**

- ادادهها را بررسی کنید و هر گونه داده گمشده یا نادرست را تصحیح کنید.
- ≥ ویژگیهای غیرضروری را حذف کنید و در صورت نیاز دادهها را نرمالسازی کنید.

۳. ایجاد مدل یادگیری ماشین

- از یکی از کتابخانههای محبوب یادگیری ماشین مانند learn-scikit یا TensorFlow یا استفاده کنید.
- از الگوریتمهای مختلف مانند رگرسیون خطی، درخت تصمیم یا شبکههای عصبیاستفاده کنید و نتایج آنها را مقایسه کنید.

٤. آزمایش و ارزیابی مدل

- ح مدل خود را با استفاده از دادههای تست ارزیابی کنید. از معیارهایی مانند
 R² میانگین خطای مطلق(MSE) و میانگین مربعات خطا(MSE) استفاده کنید.
- خ نمودارهای مربوط به پیشبینیها و مقادیر واقعی را رسم کنید تا عملکرد مدل خود را بررسی کنید.

نتیجه گیری

- خ نتایج خود را تحلیل کنید و به این سوالات پاسخ دهید:
 - 左 كدام الگوريتم بهترين عملكرد را داشته است؟
- آیا ویژگیهای خاصی بیشترین تأثیر را بر روی پیشبینی مصرف انرژی داشتند؟

ابزارها

- زبان برنامه نویسی: Python
- كتابخانه ها: Matplotlib، Pandas،NumPy ،scikit-learn

خروجي مورد انتظار

- یک گزارش شامل نتایج مدلهای مختلف و تحلیل آنها
 - کد منبع پروژه

وارد کردن کتابخانههای مورد نیاز #

7

- 2 import pandas as pd # برای کار با دادههای جدولی
- 3 import numpy as np # برای انجام عملیاتهای عددی
- 4 from sklearn.model_selection import train_test_split # براى تقسيم دادهها به مجموعههاى آموزشي و تست
- 5 from sklearn.preprocessing import StandardScaler # برای نرمال سازی دادهها
- 6 from sklearn.linear_model import LinearRegression # مدل رگرسیون خطی
- from sklearn.tree import DecisionTreeRegressor # مدل درخت تصميم
- مدل شبکه عصبی (پرسیپترون چندلایه) # from sklearn.neural_network import MLPRegressor
- معيارهاي ارزيابي مدل # from sklearn.metrics import mean_squared_error, mean_absolute_error, r2_score
- برای رسم نمودارها # import matplotlib.pyplot as plt

کتاب خانه ها و ماژول ها

(pd) pandas

برای کار با دادههای جدولی به کار میرود. این کتابخانه امکان خواندن و نوشتن دادهها، عملیاتهای مختلف بر روی دادههای جدولی (DataFrame)، فیلتر کردن، ترکیب، و مدیریت دادهها را فراهم می کند.

(np) numpy

- سریعتر برای انجام عملیاتهای عددی و ریاضی کاربرد دارد. از آرایههای قدرتمند numpy برای انجام محاسبات سریعتر و کارآمدتر روی دادهها استفاده می شود.
 - در این کد، numpy برای تبدیل سری داده ها به آرایه های عددی استفاده شده است.

(sklearn) scikit-learn

این کتابخانه مجموعهای از ابزارهای قدرتمند برای یادگیری ماشین فراهم میکند. در این کد از بخشهای مختلف sklearn استفاده شده است.

- 🗡 StandardScaler از sklearn.preprocessing: برای نرمال سازی و استانداردسازی دادهها به کار میرود.
- 🕒 LinearRegression از sklearn.linear_model: برای ایجاد و آموزش مدل رگرسیون خطی استفاده می شود.
 - 🔪 DecisionTreeRegressor از sklearn.tree: برای ایجاد مدل درخت تصمیم به کار میرود.
- Multi-) براى ایجاد مدل شبکه عصبی پرسپترون چندلایه (-sklearn.neural_network از Sklearn.neural_network: برای ایجاد مدل شبکه عصبی پرسپترون چندلایه (-Layer Perceptron
- mean_absolute_error ،mean_squared_error و sklearn.metrics: این توابع برای ،mean_absolute_error این توابع برای محاسبه معیارهای ارزیابی مدل مانند خطای میانگین مربعات، خطای مطلق میانگین و ضریب تعیین (R²) استفاده می شوند.

(plt) matplotlib.pyplot

🗡 این کتابخانه برای رسم نمودارها و مصورسازی دادهها به کار میرود.

```
13
       مرحله ۱: جمع آوری دادهها #
14
       ("مرحله ۱: جمع آوری دادهها")
15
       مشخص كردن مسير فايل دادهها #
16
17
       file_path = 'C:/Users/Mahdi/Desktop/household_power_consumption.txt'
18
       ، مشخص كردن جداكننده و نوع دادهها txtل. خواندن دادهها از فايل #
19
       data = pd.read csv(
20
         file_path,
21
         جداکننده برای دادههای ورودی # delimiter=';',
22
         برای خواندن فایلهای بزرگ # ,low_memory=False
23
         na_values='?', # مقادیر نامعتبر را به NaN مقادیر نامعتبر
24
25
         تعیین نوع دادهها برای هر ستون # }=dtype
26
            'Global_active_power': 'float64',
27
            'Global_reactive_power': 'float64',
28
            'Voltage': 'float64',
29
            'Global intensity': 'float64',
            'Sub_metering_1': 'float64',
30
            'Sub_metering_2': 'float64',
31
            'Sub_metering_3': 'float64'
32
         }
33
34
       ("دادهها با موفقیت جمع آوری شدند")
35
       نمایش چند سطر ابتدایی دادهها # (data.head()) بنایش چند سطر ابتدایی
36
37
       index و تنظیم آن به عنوان datetime ترکیب ستونهای تاریخ و زمان به یک ستون #
38
       data['DateTime'] = pd.to_datetime(data['Date'] + ' ' + data['Time'], format='%d/%m/%Y
39
       %H:%M:%S')
       حذف ستونهای اصلی تاریخ و زمان # (['Date', 'Time'] طدف ستونهای اصلی تاریخ و زمان #
40
41
       به عنوان شاخص DateTime تنظيم ستون # (DateTime تنظيم ستون #
```

جمع آوری داده ها

در این کد، دادهها از یک فایل متنی با نام household_power_consumption.txtجمع آوری شده اند. فرآیند جمع آوری دادهها به این صورت انجام شده است:

مشخص كردن مسير فايل

- 🗡 مسیر فایل دادهها در متغیری به نام file_path ذخیره شده است.
 - 🕨 این فایل حاوی اطلاعات مصرف انرژی است.

خواندن دادهها از فایل

- دادهها با استفاده از دستور pd.read_csv) از فایل متنی خوانده شدهاند. در اینجا چندین پارامتر برای مشخص کردن
 فرمت و شرایط دادهها تنظیم شدهاند:
 - جداکننده بین ستونهای دادهها ; در نظر گرفته شده است.
 - low_memory=False: این گزینه برای بهینه سازی و جلوگیری از خواندن داده های حجیم به صورت تدریجی و با حافظه کم استفاده شده است.
 - اج': تمامی مقادیر گم شده که با ? مشخص شدهاند، به عنوان NaN (مقادیر نامعتبر) در نظر گرفته میشوند.
 - dtype: نوع داده برای برخی ستونها به صورت float64 تعیین شده تا دادهها به صورت اعداد اعشاری ذخیره شوند.

```
42
      مرحله ۲: پیشپردازش دادهها #
      ("مرحله ۲: پیشپردازش دادههام")
43
      (":اطلاعات مربوط به دادهها")
44
      نمایش اطلاعات اولیه دادهها # (data.info)
45
46
      حذف سطر هایی که دادههای گمشده دارند #
47
48
      data = data.dropna()
49
      (V) و هدف (X) تقسیم دادهها به ویژگیها #
50
      حذف ستون هدف از ویژگیها # ( ['Global_active_power'] # حذف ستون هدف از ویژگیها
51
52
      هدف: مصرف انرژی فعال به صورت جهانی # ['Global_active_power'
53
54
      نرمالسازي دادهها #
      scaler = StandardScaler() # ایجاد شیء استاندار دسازی
55
      X = scaler.fit_transform(X) # اعمال استاندار دسازی به دادهها
56
      ("پیشپردازش دادهها کامل شد")
57
58
59
      تقسیم داده ها به مجموعه های آموزشی و تست #
```

X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.2, random_state=42)

60

پیش پردازش داده ها

پیش پردازش دادهها در این کد شامل مراحل مختلفی برای آمادهسازی دادهها قبل از استفاده در مدلهای یادگیری ماشین است. این مراحل بهطور کامل به شرح زیر هستند:

ترکیب ستونهای تاریخ و زمان و تنظیم شاخص (Index)

- 🗡 ستونهای Date و Time با یکدیگر ترکیب میشوند و یک ستون جدید به نام DateTime ایجاد میشود.
- این ستون به نوع دادهای datetime تبدیل و سپس به عنوان شاخص برای DataFrame تنظیم می شود. این کار کمک می کند تا داده ها به صورت زمان بندی شده (time-series) در دسترس باشند.

حذف دادههای گمشده

سطرهایی که شامل دادههای گمشده (NaN) هستند، از DataFrame حذف می شوند. این کار برای اطمینان از کیفیت دادهها انجام می شود، زیرا مقادیر گمشده می توانند در عملکرد مدل اختلال ایجاد کنند.

تقسیم دادهها به ویژگیها (X) و هدف(y)

● ویژگیهای (متغیرهای ورودی) برای مدلسازی با حذف ستون هدف (Global_active_power) از DataFrame جدا می شوند. ستون هدف به عنوان متغیر وابسته (مقدار پیشبینی شده) انتخاب می شود.

نرمالسازی دادهها (استانداردسازی)

- دادههای ویژگیها (X) به کمک StandardScaler از scikit-learn استانداردسازی میشوند. این فرآیند دادهها را طوری مقیاس بندی می کند که میانگین دادهها صفر و انحراف معیار آنها یک باشد.
- نرمالسازی دادهها به مدل کمک میکند تا با سرعت بیشتری همگرا شود و مشکلات مربوط به تفاوت مقیاسها بین

 ویژگیهای مختلف را کاهش دهد.

```
مرحله ٣: ایجاد مدلهای یادگیری ماشین #
61
     ("مرحله ۳: ایجاد مدلهای یادگیری ماشینn") print
62
     تعريف مدلهاي مختلف #
63
     models = {
64
        'Linear Regression': LinearRegression(), #مدل رگرسیون خطی #
65
        مدل درخت تصمیم # ,Decision Tree': DecisionTreeRegressor(random state=42)
66
        'Neural Network (MLP)': MLPRegressor(hidden_layer_sizes=(100,), max_iter=200,
67
      random state=42) # مدل شبکه عصبی
68
     }
69
      دیکشنری برای ذخیره نتایج مدلها # {} = results
70
71
     for name, model in models.items():
72
        print(f"\n مدل (name}") آموزش
73
        آموزش مدل شبکه عصبی با دادههای دسته بندی شده # :'Neural Network (MLP) == 'Neural Network
74
          chunk_size = 1000
75
          ("...آموزش مدل شبکه عصبی با استفاده از پردازش داده ها در دسته های کوچک")print
76
          for i in range(0, X_train.shape[0], chunk_size):
77
            X_chunk = X_train[i:i + chunk_size]
78
            y_chunk = y_train.iloc[i:i + chunk_size].to_numpy() # تبديل Series ببديل aumpy array
79
             model.partial fit(X chunk, y chunk.ravel()) # استفاده از استفاده از ۱ ((artial ravel) البراى تبديل به آرايه
80
81
        else:
          آموزش مدل های دیگر # (model.fit(X train, y train
82
83
        پیشبینی بر اساس دادههای تست # predictions = model.predict(X test)
84
```

ایجاد مدل یادگیری ماشین

ایجاد مدلهای یادگیری ماشین در کد به سه مرحله اصلی تقسیم شده است: تعریف مدلها، آموزش مدلها، و پیشبینی و ارزیابی مدلها. در ادامه هر کدام از این مراحل به تفصیل توضیح داده میشوند:

تعريف مدلها

سه مدل مختلف برای پیشبینی مصرف انرژی تعریف شدهاند:

- (LinearRegression) رگرسیون خطی
- درخت تصمیم (DecisionTreeRegressor) کا درخت تصمیم
- (MLPRegressor) شبکه عصبی پرسپترون چندلایه

این مدلها در یک دیکشنری به نام models تعریف شدهاند.

توضیحات مربوط به هر مدل

- LinearRegression: مدل رگرسیون خطی ساده که رابطه خطی بین ویژگیها و متغیر هدف را پیشبینی میکند.
- DecisionTreeRegressor: مدل درخت تصمیم که با ساختن گرهها و برگها، دادهها را به بخشهای مختلف تقسیم کرده و پیشبینیهای هدف را انجام میدهد.
- MLPRegressor عصبی با استفاده از پرسپترون چندلایه. این مدل از لایههای مخفی استفاده می کند و می تواند روابط پیچیده غیرخطی را بیاموزد. اینجا یک لایه مخفی با ۱۰۰ نورون تعریف شده و epochs) تعداد تکرارها (epochs) را تعیین می کند.

آموزش مدلها

برای هر مدل، فرآیند آموزش شامل فراخوانی متد fit) بر روی دادههای آموزشی است. در صورتی که مدل از نوع Neural برای هر مدل، فرآیند آموزش به صورت جزئی (partial) انجام می شود.

آموزش مدلهای رگرسیون خطی و درخت تصمیم

🗡 برای مدلهای رگرسیون خطی و درخت تصمیم، آموزش به سادگی با دستور model.fit) انجام میشود.

آموزش مدل شبکه عصبی (MLPRegressor)

- برای MLPRegressor، دادهها به صورت دستههای کوچک (چانکها) پردازش میشوند. این روش کمک میکند تا از حافظه بهینه استفاده شده و مدل بهصورت تدریجی با دادههای ورودی تنظیم شود.
 - دادهها به دستههای کوچکتر با اندازه chunk_size تقسیم میشوند.
 - ◄ partial_fit) برای آموزش مدل با دادههای دستهبندی شده استفاده می شود. این متد امکان یادگیری تدریجی را فراهم می کند و به خصوص برای دادههای بزرگ مفید است.

```
مرحله ۴: آز مایش و ار زیابی مدل #
85
         ("مرحله ۴: آز مایش و ار زیابی مدل ۳) print
86
         محاسبه معيار هاى ارزيابي مدل #
87
         mse = mean_squared_error(y_test, predictions)
88
89
         mae = mean_absolute_error(y_test, predictions)
         r2 = r2_score(y_test, predictions)
91
         results[name] = {'MSE': mse, 'MAE': mae, 'R2': r2}
92
         رسم نمودار برای مقایسه مقادیر واقعی و بیش بینی شده #
93
         plt.figure(figsize=(10, 6))
94
         plt.plot(range(len(y_test)), y_test, label='Real', alpha=0.6)
95
         plt.plot(range(len(y_test)), predictions, label='Predicted', alpha=0.6)
96
         plt.title(f'{name} Predictions vs Real Values')
97
         plt.xlabel('Samples')
98
         plt.ylabel('Energy Consumption (kWh)')
99
100
         plt.legend()
101
         plt.pause(0.1)
102
       print("\nاها مدل (":نتایج مدل
      for name, metrics in results.items():
103
         print(f'{name} - MSE: {metrics["MSE"]}, MAE: {metrics["MAE"]}, R2: {metrics["R2"]}')
104
```

آزمایش و ارزیابی مدل

آزمایش و ارزیابی مدلها در این کد به منظور بررسی عملکرد هر مدل یادگیری ماشین بر اساس دادههای تست انجام میشود. این مرحله شامل پیشبینی با دادههای تست و ارزیابی نتایج پیشبینی شده با استفاده از معیارهای مختلف است. در ادامه فرآیند بهطور کامل توضیح داده میشود:

پیشبینی مقادیر با دادههای تست

- به مدل وارد X_{train} به مدل وارد X_{train} به مدل وارد X_{train} به مدل وارد می هر مدل، پس از آموزش با دادههای آموزشی (X_{train} به مدل وارد می شوند تا مقادیر هدف پیش بینی شوند. این کار با استفاده از متد predict) انجام می شود:
 - predictions شامل مقادیر پیشبینی شده توسط مدل است.
- X_test دادههایی هستند که مدل قبلاً آنها را ندیده و هدف از این پیشبینی، ارزیابی میزان دقت مدل بر اساس دادههای جدید و ناآشنا است.

محاسبه معيارهاي ارزيابي عملكرد

برای ارزیابی کیفیت پیشبینی مدلها، از سه معیار اصلی استفاده شده است:

- ✓ خطای میانگین مربعات (Mean Squared Error MSE): میانگین مربع اختلافات بین مقادیر واقعی (y_test)
 و مقادیر پیشبینی شده (predictions) را محاسبه می کند. مقدار کمتر برای MSE نشان دهنده دقت بالاتر است.
- خطای مطلق میانگین (Mean Absolute Error MAE): میانگین مقدار مطلق اختلافات بین مقادیر واقعی و پیشبینی شده را محاسبه می کند. MAE نشان دهنده میانگین خطای مطلق در پیشبینی ها است و مقدار کمتر به معنای دقت بالاتر مدل است.
- ✓ ضریب تعیین (R² Score): معیاری است که مقدار واریانس داده ها را که توسط مدل توضیح داده می شود، نشان می دهد. مقدار R² نزدیک به ۱ نشان دهنده عملکرد خوب مدل است و اگر مقدار آن به ۱ یا منفی نزدیک باشد، به این معنا است که مدل به خوبی نتایج را پیش بینی نکرده است.

ذخيره نتايج ارزيابي

- 🗡 نتایج محاسبه شده برای هر مدل در یک دیکشنری به نام results ذخیره می شود.
- این دیکشنری شامل نام مدل به عنوان کلید و مقادیر معیارها به عنوان مقادیر ذخیره شده است. این امر کمک می کند تا نتایج هر مدل به صورت مرتب نگه داری شود.

رسم نمودار برای مقایسه مقادیر واقعی و پیش بینی شده

برای هر مدل، نموداری رسم می شود که مقادیر واقعی و مقادیر پیشبینی شده توسط مدل را مقایسه می کند. این کار به کمک Matplotlib انجام می شود:

- 🗡 محور افقی (X) نمونهها را نشان میدهد و محور عمودی (y) مقادیر مصرف انرژی (هدف) است.
- این نمودارها دیدگاه بصری مفیدی برای بررسی کیفیت پیشبینیهای هر مدل فراهم می کنند و تفاوتهای بین مقادیر واقعی و پیشبینی شده را نشان می دهند.

- مرحله ۵: نتیجهگیری # 105
- ("مرحله ۵: نتیجهگیریn print("\nرحله ۵
- best_model = max(results, key=lambda x: results[x]['R2'])
- 108 print(f'بهترین مدل: {best_model}')

نتيجه گيري

انتخاب بهترين مدل

- ابتدا مدلها مقادیر دادههای تست را پیشبینی می کنند.
- ➤ نتایج پیشبینیها با دادههای واقعی مقایسه شده و سه معیار (MAE ،MSE، و R²) محاسبه میشوند.
- بهترین مدل در کد بر اساس معیار ضریب تعیین (R^2) انتخاب شده است، زیرا این معیار نشان می دهد که مدل تا چه حد توانسته است واریانس داده های هدف (مقادیر واقعی) را توضیح دهد. در ادامه توضیح می دهم که چرا این معیار به عنوان معیار اصلی انتخاب شده است و چه مزایایی دارد:
- R² نشان دهنده نسبتی است که در آن واریانس دادههای هدف توسط مدل توضیح داده می شود. مقدار آن بین ۰ و ۱ (گاهی اوقات منفی نیز می تواند باشد) متغیر است:
 - مقایسه مدلها: R^2 به شما امکان می دهد به راحتی مدلها را با یکدیگر مقایسه کنید. مدل با مقدار با بالاتر R^2 توانسته است واریانس بیشتری از داده های هدف را توضیح دهد و از این رو مدل بهتری محسوب می شود.
 - تفسیر آسان: مقدار R^2 به سادگی تفسیرپذیر است؛ برای مثال، اگر R^2 برابر با Λ ۰ باشد، به این معنا است که مدل Λ واریانس دادههای هدف را توضیح داده است.
- ارتباط با دقت پیشبینی: مدل با مقدار بالاتر R^2 معمولاً دقت پیشبینی بهتری دارد (اگرچه همیشه نباید به تنهایی بر این معیار متکی بود). مقادیر R^2 بالاتر نشان دهنده این است که مدل پیشبینیهای بهتری ارائه می دهد و به خوبی می تواند داده های تست را پیشبینی کند.

چرا معیارهای دیگری انتخاب نشدهاند؟

- خطای میانگین مربعات (MSE) و خطای مطلق میانگین (MAE) نشان دهنده مقدار خطاهای پیشبینی
 هستند، اما این معیارها نمی گویند که مدل چقدر از تغییرات دادههای واقعی را توضیح داده است.
- در کنار این معیارها برای ارزیابی کلی مدل بسیار مفید است و می تواند دید کاملی نسبت به توانایی R^2 مدل در توضیح تغییرات دادههای هدف فراهم کند.
- به عنوان مثال، مدل با کمترین مقدار MSE یا MSE ممکن است واریانس کمتری از داده ها را توضیح دهد. در چنین شرایطی، R^2 می تواند کمک کند تا بهترین مدل را از نظر توضیح دهی واریانس انتخاب کنید، و نه فقط از نظر مقدار خطا.

جمعبندي

 R^2 به عنوان یک معیار انتخاب شده است زیرا به خوبی نشان می دهد که مدل چقدر می تواند واریانس داده ها را توضیح دهد و به سادگی قابل تفسیر و مقایسه بین مدل ها است. این معیار می تواند اطلاعات مفیدی در مورد دقت و کیفیت پیش بینی مدل فراهم کند و به تصمیم گیری در مورد انتخاب بهترین مدل کمک می کند.

بر اساس معیارهای ارزیابی، به ویژه ضریب تعیین (R²)، الگوریتم شبکه عصبی (MLP Regressor) بهترین عملکرد را داشته است. این مدل توانست بیشترین درصد واریانس را توضیح دهد و دقت بالاتری در پیش بینیها داشت.

تأثير ويژگىهاى خاص بر روى پيشبيني مصرف انرژي

- ✓ Voltage (ولتاژ): تغییرات ولتاژ می تواند تأثیر زیادی بر مصرف انرژی داشته باشد.
- ◄ Global_intensity (شدت جریان): این ویژگی نشان دهنده شدت جریان برق است که می تواند با مصرف انرژی همبستگی بالایی داشته باشد.
- Sub_metering_1, Sub_metering_2, Sub_metering_3 امصرف در زیرسیستمها): این ویژگیها مصرف انرژی در بخشهای مختلف را نشان میدهند که میتوانند تأثیر زیادی بر پیشبینی کل مصرف انرژی داشته باشند.

در نهایت، مدل شبکه عصبی بهترین عملکرد را داشته و می توان فرض کرد که ویژگیهای ولتاژ، شدت جریان، و مصرف در زیرسیستمها بیشترین تأثیر را بر روی پیشبینی مصرف انرژی داشته اند. این نتایج می تواند به بهبود مدلها و انتخاب ویژگیهای مهم در تحلیلهای آینده کمک کند.